

Daamid ja härrad!

Viimasel ajal on palju tähelepanu pööratud Eesti sõjalisele julgeolekule. Olen seda isegi korduvalt teinud, küll leebemas, küll otsekohesemas sõnastuses. Euroopa külma sõja aegse julgeolekupildi purunemine 2014. aastal peaks ju välistama ebakindla nõutuse, silmade sulgemise ja kõrvade lukustamise.

Asjatundlikke arutelusid riigikaitse teemal on vaja. Neid ei pea pelgama, vastupidi, neid tuleb õhutada. Nii näeme paremini, milles oleme tugevad ja kus peaks rohkem pingutama, nii meie ise kui ka koos nende liitlastega, kellega jagame sama arusaama demokraatiast ja vabadusest. Arutelud peavad olema asjatundlikud, mitte väänama sõnu ja mõtteid väljamõeldisteks.

Oleme hakanud rohkem keskenduma iseseisva kaitsevõime tugevdamisele. Mis ei tähenda, et oleksime unarusse jätnud julgeolekusse panustamise mujal maailmas. Afganistani missioon on küll lõppenud, ent Eesti jätkab tegevust Lähis-Idas, Kosovos ja Malis. Lähiajal suundub kaitseväge jalaväerühm ÜRO rahutagamise missioonile Liibanonis. Need ei ole võõrad missioonid. Nagu pole Ohio osariigist pärit USA merejalaväelasele võõras Tapa kasarmu ega Hispaania piloodile Ämari lennuväli.

Muutunud julgeolekukeskkonnas, mida ei kujutatud ettegi näiteks 18 aastat tagasi, kui lepiti kokku, milline saab olema tuleviku NATO vägede paiknemiskord, näeme, kui oluline on me liitlassuhe; kui oluline on pingutada, et seda tugevdada.

Koos paljude nende liitlastega alustame paari nädala pärast suurõppust "Siil", et proovida praktikas järele, kuidas meie reservväele ülesehitatud riigikaitse mudel töötab; kuidas tullakse välja, kui vaja, ja ollakse võitlusvalmis. Õppusel osaleb kokku üle 13 000 mundrikandja – igaüks neist on okas, mis loeb.

Head sõbrad!

Kuid Eesti julgeolek ei seisne vaid relvadele, sõduritele, jõulisele heidutusele. Julgeolekul on ka pehmem pool, mis puudutab igat siin elavat lihast ja luust inimest.

Meile on tähtis kriisiolukorras toimiv ja elanikele lähedal seisev demokraatlik riik, õiguslik kord ning oma vabadusi ja kohustusi tunnetavad aktiivsed kodanikud.

Selleks pole Ohio osariigist pärit USA merejalaväelasele võõras Tapa kasarmu ega Hispaania piloodile Ämari lennuväli

Muutunud julgeolekukeskkonnas, mida ei kujutatud ettegi näiteks 18 aastat tagasi, kui lepiti kokku, milline saab olema tuleviku NATO vägede paiknemiskord, näeme, kui oluline on me liitlассuhe; kui oluline on pingutada, et seda tugevdada.

Koos paljude nende liitlastega alustame paari nädala pärast suurõppust "Siil", et proovida praktikas järele, kuidas meie reservväele ülesehitatud riigikaitse mudel töötab; kuidas tullakse välja, kui vaja, ja ollakse võitlusvalmis. Õppusel osaleb kokku üle 13 000 mundrikandja – igaüks neist on okas, mis loeb.

Head sõbrad!

Kuid Eesti julgeolek ei seisne vaid relvadele, sõduritele, jõulisele heidutusele. Julgeolekul on ka pehmem pool, mis puudutab igat siin elavat lihast ja luust inimest.

Meile on tähtis kriisiolukorras toimiv ja elanikele lähedal seisev demokraatlik riik, õiguslik kord ning oma vabadusi ja kohustusi tunnetavad aktiivsed kodanikud.

Selleks on meil vaja sidusat ühiskonda. Ühiskonda, kus tunneme ja tunnetame neid, kes me ümber on, naabreid ja töökaaslasi, oma laste sõprade vanemaid, oma tänavail liiklevaid inimesi.

Oluline on inimeste kindlustunne, et Eestis on mõtet ehitada, unistada ja tuleviku nimel pingutada. Et Eestis on õigusriik, kus oleme kindlad, et kohus on õiglane ja lahendid samuti. Et Eesti ei lähe pankrotti ega vaju hukutavasse pöörisesse. Et omavahelised vaidlused lahendatakse ilma vägivallata. Et me mõõdame inimesi nende väärtuste, oskuste ja hoiakute järgi, mitte päritolu, usu ja emakeele põhjal. Et me kaasame oma kaasmaalasi, ega lahterda oma rahvast õigeteks ja teisejärgulisteks, erinevate maailmavaadetega vaenlasteks või väärtusetuteks.

Igal inimesel Eestis on vaba voli jääda iseendaks. Igal inimesel siin on õigus vabadusele ja vabaduse viljadele, oma arvamustele ja tõekspidamistele, ka siis kui need erinevad me endi arvamustest ja tõekspidamistest.

Isegi kui me ise seda harva märkame, märkavad meie vabaduse olemust teised. Need, kes langetavad raske otsuse lahkuda oma kodumaalt autoritaarsest riigist ja tulla siia, et elada vabaduses.

Meil on, mida kaitsta.

Kuid see vabadus, mida oleme siin loonud ja hoidnud juba pea veerand sajandit, ei koosne vaid atomiseeritud indiviididest. Kui ma räägin meie sidususest, siis pean silmas seda kodanike vabatahtlikku ühistegevust, mis aina tihedamalt moodustab Eesti aluskoe, mis meie ühiskonda koos hoiab, seda arendab ja tugevdab. Ja võimaldab meil püsida raskematel aegadel.

Ega asjata ei saadetud 1940. aastal esimestena laiali just kodanikuühendusi, kaitseliitu ja üliõpilasorganisatsioone, kohalikke seltse. Just neis tajuti kõige suuremat ohtu, sest nendele ei saanud oma tahet peale suruda.

Vabakonna, vabatahtliku mõtlemise ja tegutsemise kasv, mida viimastel aastatel oleme kogunud, on me vabaduse alusmüür. See võimaldab meil säilitada vabaduse mõtet nii, et iga küsimuse lahendamiseks ei pea küsima riigilt abi. Me adume, erinevalt paljudest ühiskondadest,

et me saame ka ise hakkama. Võimu ülesanne ja missioon tugeva kodanikuühiskonnaga riigis on ideede erapooletu ja avalik kaalumise, mitte uute või teistsuguste mõtete äratõukamine ja naeruvääristamine.

Või, nagu täheldame mõnedes riikides, simulaakrumi - kodanikuühiskonnast näilise kujutluse - loomine. Tegelik kaasatus ja vabatahtlikkus muudab meid ühiskonnana ja riigina tugevamaks ja sitkemaks.

Jutt pole vaid seltsidest ja seltsingutest. Ka me erasektor saab palju teha, et tugevdada meie ühiskonda, meie riiki. Nagu seda on teinud Tallinna Lennujaam, otsustades hüvitada oma töötajatele reservõppekogunemisel osalemisel tekkiva palgavahe.

Julgustan kõiki, kaasa arvatud teisigi ettevõtteid, panustama Eesti vabadusse – olgu siis riigikaitse tegevuse toetuse, meie mõttekodade toetamise või heategevuslike annetuste abil, nagu siin täna õhtul, Lennusadamas.

Head koosviibijad,

tänase õhtusöögi tulu läheb Carolin Illenzeeri Fondi – mis on veel üks kodanikualgatus - teenistuses langenud või vigastada saanud kaitseväelaste laste hariduse ja huvitegevuse toetuseks. Neid lapsi on 50.

Me oleme Eestis hariduse-usku. Nagu ütlesin 24.veebruari – usume siiralt, et parim, mida vanemad saavad oma lastele pärandada, on hea haridus.

Palju sõltub varases eas saadud haridusest. Nii on matemaatika, võõrkeelte, aga ka näiteks pillimängu puhul. Tähtis on mõista, et alustada tuleb varakult.

Eesti kool vabanegu hirmust eksida, sest see on üks olulisemaid arengu pidureid. Kui kukud läbi, alustad uuesti ja teed paremini. Läbikukkumine ei ole märk ebaõnnestumisest, vaid pigem

soovist katsetada, vigadest õppida ja vajadusel uuesti alustada.

Eelmisel nädalal andsin koolitunni väikeses Paistu koolis. Tosinast kuulajast pooled olid noorkotkaste ja kodutütarde vormis. Olin siiralt rõõmus neid nähes. Nähes seda, et Eesti riigi kaitse algab Eesti koolist.

Lõpetuseks paar sõna veteranipoliitikast.

Eesti veteranipoliitika juhtmõte on ja peabki olema: nii nagu sõdurid ei jäta lahinguväljal kamraadi maha, ei unusta Eesti riik veterane. Ega unusta oma veterane üksi meist. Tänu nende panusele saame meie tegelikult oma vabadust nautida, saades aru, et veteranide panus hõlbustab teiste solidaarsust meiega.

Meil on kaitseväe veteranide auks hästi käima läinud sinilille kampaania, millega me mitte ainult ei aita neid, kelle omaksed on meie eest seisnud, aga näitame ka teistele, et me hindame nende kaitseväelaste panust. Ma tänan kõiki, kes sellele kaasa on aidanud.

Me peame olema kindlad, et lillmärkide taga on veteranide heaks tugev sisu:

- et kaitseväelastel on nii enne missiooni, missiooni ajal kui ka pärast seda maksimaalne riigi tugi ja mõistmine,
- et kõikidele teenistuses vigastada saanud kaitseväelastele tagatakse riigi kulul maailmatasemel ravi,
- et kaitsevägi tagab neile sobiva töökoha ja täiendõppe võimalused,
- et teenistust lõpetada soovivad veteranid saavad omandada riigi kulul uue hariduse ja kaasaegseid oskusi,
- et riik pakub psühholoogilist tuge mitte ainult kõikidele kaitseväelastele, vaid ka nende pereliikmetele, kes samuti sageli vajavad abi.

Paljud sõjas saadud haavad võivad välja lüüa aastate pärast. Kõik ei ole kohe nähtavad. Seetõttu peab meie riik teadma, kuidas läheb juba ammu teenistusest lahkunud veteranidel, millised on nende mured ja probleemid. Kui tõhus on tegelikult meie veteranipoliitika.

Kuigi raske Afganistani missioon on tänaseks lõppenud ja asendunud vähem intensiivsete välismissioonidega, ei unusta me oma veterane ja nende muresid.

Head kuulajad,

Eesti julgeolek algab tugevast kodus, heast koolist, õlg-õla tundest läbi elu. Hoiame ühte. Aitame neid, kes vajavad tuge.

Ma tunnustan neid, kes Eesti elu paremaks muudavad. Ma tänan südamest neid, kes on pühendunud riigikaitsele – kaitseväelasi, kaitsepolitseinikuid ja nende perekondi.

Hoidkem ja kaitskem Eestit.

Elagu Eesti.